מושב קבוע להודו במועצת הביטחון הוא אינטרס ישראלי

written by ד"ר עדי שורץ | 09.11.2026

עיקרי הדברים

- המבנה הנוכחי של מועצת הביטחון משקף את מאזן הכוחות של 1945, לא את המציאות האסטרטגית של המאה ה-21. הודו המדינה המאוכלסת ביותר בעולם, מעצמה כלכלית, גרעינית וטכנולוגית ודמוקרטיה מרכזית נעדרת ממעגל החברות הקבועות.
- ישראל תומכת זה שנים בשאיפתה של הודו למושב קבוע. התמיכה הישראלית הוכרה בפומבי גם על ידי ההנהגה ההודית, אך עדיין לא נהפכה למסלול עבודה מדיני סדור ומתמשך.
- השותפות האסטרטגית והידידות עם הודו היא עמוקה והוכחה כאיתנה גם לאחר 7 באוקטובר. השותפות מבוססת על ערכים משותפים ולא רק על אינטרסים משותפים.
- צירוף הודו עשוי לגוון לאורך זמן את מערך התמיכה בישראל במועצת הביטחון, לצמצם את הישענותה הבלעדית על ההגנה האמריקאית במועצת הביטחון ולהכניס למוקד קבלת ההחלטות מעצמה שיש לישראל עמה שותפות אסטרטגית עמוקה.
- גם אם הרפורמה במועצת הביטחון לא תושלם בעתיד הקרוב, עצם המעורבות הישראלית מייצרת ערך מדיני מיידי: היא מעניקה לישראל נושא חיובי לקידום עם הודו ומעבירה אותה ממגננה באו"ם להשתתפות בעיצוב סדר היום המוסדי.

מבוא

תמיכה ישראלית במושב קבוע להודו במועצת הביטחון אינה מהווה שינוי כיוון דרמטי, שכן תמיכה כזאת כבר הובעה בעבר בפומבי, וראש ממשלת הודו אף הודה על כך לישראל. ההצעה כאן היא להפוך את התמיכה לתוכנית עבודה ולתרגם אותה להון מדיני.

העיתוי מתאים. באוקטובר 2026 חזרה הודו באו"ם על דרישתה להעביר את הדיונים ברפורמה במועצת הביטחון למשא ומתן המבוסס על טקסט מוסכם, לוח זמנים ויעד מוגדר. במקביל, היחסים עם ישראל הועלו בפברואר 2026 לדרגת "שותפות אסטרטגית מיוחדת לשלום, חדשנות ושגשוג". החיבור בין שתי ההתפתחויות מאפשר להעלות את סוגיית מועצת הביטחון במסגרת המדינית הבכירה ביותר, תוך שימוש במנגנוני הדיאלוג הדו-צדדיים הקיימים.

רק לאחרונה בהצבעה שהתקיימה באו"ם, ישראל הצביעה יחד עם הודו נגד פקיסטן.

האינטרס הישראלי

1. <u>גיוון מערך התמיכה במועצת הביטחון</u>

זכות הווטו האמריקאית היא נכס אסטרטגי ראשון במעלה לישראל, אך אסור לבנות מדיניות ארוכת טווח על ההנחה שהגיבוי האמריקאי יהיה תמיד אוטומטי ובאותה עוצמה. הודו אינה תחליף לארה"ב, וגם אינה צפויה לתמוך בישראל בכל הצבעה. עמדותיה מושפעות גם ממעמדה בעולם המתפתח, מיחסיה עם מדינות ערב ומהמסורת הדיפלומטית שלה. היעד הריאלי אינו "וטו הודי עבור ישראל", אלא הרחבת מרחב התמרון: יצירת ערוץ נוסף עם מעצמה קבועה פוטנציאלית, שבינה לבין ישראל קיימים אמון, אינטרסים ביטחוניים ושיתופי פעולה עמוקים.

2. <u>חיזוק השותפות באמצעות תמיכה ביעד הודי מרכזי</u>

מבחינת הודו, מושב קבוע במועצת הביטחון הוא יעד לאומי רב-שנתי וסמל להכרה במעמדה העולמי. תמיכה ישראלית פעילה תוסיף רובד מדיני לשותפות. היא מאפשרת לישראל לתמוך בשאיפה הודית מרכזית בזירה הרב-צדדית, ובכך ליצור בסיס לשיח עם הודו על תמיכה הדדית רבה יותר בסוגיות הנוגעות להטיה מוסדית, לטרור ולזכותה של ישראל להגנה עצמית.

3. <u>מעבר ממדיניות תגובתית למדיניות מעצבת</u>

ישראל משקיעה מאמצים רבים בבלימת החלטות עוינות, בשיפור ניסוחים ובהתגוננות מפני מנגנונים מפלים באו"ם. פעולות אלה הכרחיות, אך הן מותירות אותה בעמדת תגובה לתוצרים של מערכת שאחרים מעצבים. תמיכה פעילה בהודו מאפשרת לישראל לחבור למדינה בעלת משקל גלובלי המבקשת לשנות את מבנה המערכת עצמה. כך ניתן להציג את כשלי האו"ם לא כטענה ישראלית ייחודית, אלא כבעיה מבנית של ייצוג, לגיטימיות ויעילות. כמו כן, ישראל תוכל יחד עם הודו להשפיע על סדר היום של הוועדות השונות, החלטות לדיון ועוד.

4. <u>התאמה למציאות הגיאופוליטית</u>

מועצת הביטחון כוללת חמש חברות קבועות בלבד. הודו גדולה מרובן במונחי אוכלוסייה, היא כוח כלכלי וטכנולוגי עולה, מדינה גרעינית, תורמת ותיקה לכוחות שמירת השלום וקול מרכזי של הדרום הגלובלי. היעדרה מחליש את הלגיטימיות של המועצה. מבחינת ישראל, חיזוק מעמדן של דמוקרטיות מרכזיות שהן שותפות אסטרטגיות של ישראל ואינן חלק מהמערב הקלאסי, עדיף על שימור בלעדי של מבנה שבו לסין ולרוסיה מעמד קבוע, בעוד שלהודו אין מעמד כזה.

מגבלות המהלך

שינוי במבנה מועצת הביטחון קשה מאוד לביצוע. תיקון מגילת האו"ם מחייב תמיכה של שני שלישים מחברות העצרת הכללית ואשרור בידי שני שלישים מהמדינות, לרבות כל חמש החברות הקבועות. ארבע מחמש החברות הקבועות הביעו בעבר תמיכה במועמדות הודו; סין היא המכשול המרכזי. קיימת גם התנגדות מצד מדינות יריבות במסגרת קואליציית "מאוחדים למען קונצנזוס". אין לצפות שהמהלך יושלם בטווח הקצר, ובוודאי שאין ביטחון כי יבשיל לכדי

תוצאה.

בנוסף, תמיכה ישראלית פומבית מדי, ללא תיאום עם ניו דלהי, עלולה שלא להועיל ואף להכביד עליה בזירות שבהן היא מבקשת לבנות קואליציה רחבה. לכן יש להתחיל בשיח דיסקרטי: לשאול את הצד ההודי איזה סוג של תמיכה ישראלית רצוי לו, באילו פורומים ובאיזה עיתוי.

המלצות מדיניות

1. לקיים בתוך 30 יום דיון בין-משרדי בהובלת מל"ל ובהשתתפות משרד החוץ, משרד הביטחון ונציגות ישראל באו"ם, כדי לאשרר את התמיכה הקיימת ולהגדיר מטרות, מסרים וחלוקת אחריות.
2. להעלות את הנושא בדיאלוג המדיני הבכיר בין שתי המדינות. המטרה הראשונית: להבין כיצד הודו מבקשת שישראל תסייע, ולא להניח מראש שהודעה פומבית נוספת היא הכלי הנכון.
3. להציע לצוות ההודי מסמך עבודה משותף קצר הכולל נקודות הסכמה: הצורך במועצת ביטחון מייצגת ואפקטיבית יותר, הרחבה בקטגוריית החברות הקבועות, מעבר למשא ומתן מבוסס-טקסט וקביעת אבני דרך לתהליך.
4. לשלב את הסוגייה בשיח עם ארה"ב. ישראל אינה יכולה לקדם שינוי כזה לבדה, אך היא יכולה לעודד את וושינגטון להפוך את תמיכתה המוצהרת בהודו למרכיב פעיל בסדר היום הרב-צדדי.
5. להנחות את נציגויות ישראל הרלוונטיות לזהות קבוצה מצומצמת של מדינות שבהן לדיפלומטיה הישראלית עשוי להיות ערך משלים, ולפעול רק בתיאום עם הודו. הדגש צריך להיות על שיחות מדיניות, לא על קמפיין ישראלי עצמאי.
6. לפתח מסלול ציבורי משלים: שיח בין מכוני מחקר ישראליים והודיים, כנס מקצועי מצומצם ומאמרים משותפים. מסלול זה יאפשר לבחון רעיונות ולבנות לגיטימציה בלי להפוך כל צעד לעמדה ממשלתית מחייבת.
7. לחתור להדדיות מדינית באופן מדוד: לא להתנות תמיכה בקול הודי כזה או אחר, אלא לפעול לכך שהעמקת התמיכה הישראלית תלווה בדיאלוג כן על הצבעות אוטומטיות נגד ישראל, על מנגנונים מפלים באו"ם ועל מאבק עקבי בטרור.

מדדי פעילות לשנה הקרובה

הצלחה אינה חייבת להיות תיקון מיידי של מגילת האו"ם. בטווח של שנה ניתן למדוד התקדמות באמצעות: הכללת הנושא בסדר היום הרשמי של הדיאלוג האסטרטגי; הקמת צוות קשר בין-משרדי; קיום התייעצות משולשת ישראל-הודו-ארה"ב; ניסוח מסרים מוסכמים או הצהרה משותפת; וקיום פעילות מקצועית עם מכון מחקר הודי מוביל. הישגים אלה יהפכו עמדה כללית למדיניות מתמשכת.

סיכום

לישראל אין כוח להכריע לבדה את שאלת הרכב מועצת הביטחון, אך אין בכך הצדקה להישאר מחוץ למגרש. הודו רואה במושב קבוע יעד אסטרטגי; ישראל כבר תומכת בו; והיחסים בין המדינות הגיעו לרמת שותפות מיוחדת. לכן, הצעד הנכון הוא להפוך את התמיכה הקיימת למהלך מדיני סדור, מתואם ורב-שנתי. גם אם הרפורמה תתעכב, עצם המאמץ יחזק את הקשר עם הודו, ירחיב את הקואליציה הישראלית בזירה הבינלאומית ויעביר את ישראל ממגננה מתמדת להשתתפות בעיצוב כללי המשחק.

נייר מדיניות זה מסתמך על ניירות שפורסמו על ידי יוס רוזן בתאריך 1 בנובמבר 2026, ועל ידי ד"ר רפי ביטון בתאריך 23 בספטמבר 2026.

*הדעות המובעות בפרסומי מכון משגב הן על דעת המחברים בלבד.